

GEDACHTEN

In de rekenkunde van God, evenals die der menschen, is het kruis een plusteken.

Er zijn menschen, die vol trots beweren, dat hun leven parallel loopt met Gods weg, ze vergeten daarbij echter, dat parallellijnen elkaar nooit ontmoeten. HUGH REDWOOD.

KONING KHAMA

DOOR DR IR H. G. VAN BEUSEKOM

IN HET HART VAN ZUID-AFRIKA LIGT HET Engelsche protectoraat Betsjoeanaland. Eeuwen lang is dit een donker land geweest, waar het ruwste heidendom heerschte.

Eén van de wildste stammen waren de Bamangwato. Hun geschiedenis vermeldt een lange rij van ruwe heerschers, gruwzame despoten, die met volslagen willekeur regeerden, hun onderdanen uitzogen en hun weg in de geschiedenis met bloed hebben afgeteekend.

Eén van deze vorsten was Sekhome, een wreed en zinnelijk man, die, hoewel hij met Livingstone in aanraking was geweest, met bitterheid aan het heidendom maar ook aan zijn eigen lusten vasthield.

Koning Sekhome had een zoon, Khama, die omstreeks 1828 geboren werd. Als jonge man kwam deze in aanraking met de Zending en op zijn dertigste jaar werd hij door den doop in de Christelijke Kerk opgenomen.

Khama was een fiere verschijning, groot, sterk en lenig, de hardste looper en de beste ruiter van zijn stam, de vlugste jager en de dapperste krijgsman. Hoewel dapperheid niet het eerste kenmerk van zijn

stam was, wist hij eens met tweehonderd man een inval van de Matabelen af te slaan.

Het was koning Sekhome niet naar den zin, dat zijn zoon en troonopvolger tot den godsdienst der blanken was overgegaan en dat deze er openlijk voor uit kwam, dat hij eenmaal koning zijnde zijn volk op Christelijke wijze zou regeeren. Hier botsten het oude en het nieuwe en deze botsing was als overal heftig en fel.

Khama weigerde deel te nemen aan de heidensche besnijdenisfeesten; hij weigerde naast zijn Christelijke vrouw de dochter van een groot tovenaars als tweede vrouw te nemen. De verbittering werd grooter en ten slotte poogde Sekhome zijn zoon uit den weg te ruimen. Maar deze pogingen mislukten als door een wonder.

In 1872 werd Khama tot den troon geroepen. Van stonde aan betoonde hij zich een trouw Christen en deed hij alles om de banden van het heidendom, waarin zijn volk verstrikt was, te breken.

Het eerste werk, waartoe hij als koning geroepen werd, was een heidensche offerplechtigheid voor het gedijen van het pas gezaaide graan. Khama riep zijn volk bijeen en verklaarde, dat wie zulk een plechtigheid wenschte te verrichten, daartoe alle vrijheid had; hijzelf zou daaraan niet meedoen. Toen liet hij een godsdienstoefening houden en een zendeling Gods zegen afsmeeken over den oogst.

Op dezen weg ging hij stap voor stap verder. Tooverij en besnijdenisfeesten, slavernij en polygamie, dit alles wist hij langzamerhand af te schaffen.

In zijn land heerschte orde en rust. Als een Engelsche legerafdeeling op marsch binnen de grenzen van Khama's gebied haar tenten opsloeg, werden 's nachts geen wachtposten uitgezet. Waar Khama regeerde, was dat niet noodig.

Als een vader zorgde Khama voor zijn volk. In tijden van hongersnood liet hij overal koren opkopen en onder de bevolking uitdeelen. En als menschen in handen van woekeraars waren gevallen en diep in schulden zaten, heeft hij menigmaal persoonlijk de schuld betaald.

In zijn hoofdstad ontstond in korten tijd een bloeiende Christelijke gemeente, die — en dat is een teeken van geestelijk leven — zelf zendingswerk begon in een aangrenzend land. 20 Maart 1881 trokken vier jonge mannen onder leiding van een zendeling daarheen. Bij hun afvaardiging nam ook Khama zelf het woord en sprak: „Het werk, dat wij heden gaan ondernemen, is niet een werk voor het rijk van koning Khama, maar voor het rijk van onzen grooten Koning Jezus Christus. Het is onze plicht, getrouw en naarstig te zijn, en alles wat wij ondernemen, niet alleen met onze lichamelijke krachten te doen, maar ook met ons gansche hart, en dankbaar te zijn, dat God ons zulk een werk wil toevertrouwen.”

Tijdens de regeering van Khama begon de Europeesche cultuur de binnenlanden van Afrika binnen te dringen. Behalve ontwikkeling en beschaving was één van de groote cultuurgoederen, welke Europa aan de zwarte bevolking van Afrika gebracht heeft, de brandewijn. Met groote energie werd deze de binnenlanden ingebracht en grooter nog is de verwoesting, die de alcohol onder de negervolken heeft aangericht.

Khama kende het gevaar, dat zijn volk bedreigde, maar eer hij er op verdacht was, hadden zich niet minder dan 21 handelaars in zijn hoofdstad gevestigd. Hij ontbood hen bij zich en verklaarde kort en bondig, dat hij den verkoop van sterken drank verboden had.

Zij zochten allerlei uitvluchten en verzochten tenminste vergunning tot doorvoer naar verder gelegen gebieden. Maar Khama weigerde ook dat. „Welk ander land wilt gij dan ermee verwoesten? Zou ik doorvoer toelaten en anderen te gronde laten richten?”

Toen na een week bleek, dat de blanke handelaars zich niet aan het verbod stoorden en zelfs drinkgelagen aanrichtten, ontbood Khama hen opnieuw en wees hen op hun schandelijk gedrag. „Ik tracht mijn volk te leiden volgens het Woord Gods, dat ik van de blanken geleerd heb, en gij geeft het een voorbeeld van goddeloosheid. Neemt alles, wat gij bezit, uw drank, en als gij wilt het plaatijzer van het dak van uw barakken, en verlaat op staanden voet mijn rijk en zet er nooit een voet meer in.” Geen bidden of smeeken hielp. De blanke drankhandelaren werden zonder vorm van proces door gewapende zwarten over de grens gezet.

Hiermede was Khama nog niet tevreden. Ook de inlanders waren gewoon een soort bier te bereiden, dat weliswaar maar weinig alcohol bevatte, doch in ontzaglijke hoeveelheden gedronken werd, zoodat dronkenschap en vechtpartijen geen uitzondering waren. Khama besloot ook het kafferbier te verbieden. Een storm van verontwaardiging ging op, dat hij zulk een oud volksgebruik durfde aantasten. Maar Khama wees er zijn volk op, dat het koren een gave Gods is, die op het gebed gegeven wordt, en dat deze gave niet mag worden verdorven door er een drank van te maken, die slechts kwaad sticht. Hij wist het verzet te overwinnen en het drankverbod met kracht te handhaven.

In 1885 werd zijn land door de Engelschen bezet en tot protectoraat verklaard. Khama was verstandig genoeg om zich niet te verzetten, maar zich onder Britsche bescherming te stellen, doch hij stelde drie voorwaarden: de wetten van het land moesten van kracht blijven, de bodem moest in het bezit van het volk blijven, en sterke dranken mochten niet worden

ingevoerd. Deze voorwaarden werden met zóóveel overtuiging gesteld, dat de Engelschen ze inwilligden.

Maar het Britsche imperialisme nam toe in kracht. De bekende Cecil Rhodes strekte zijn hand ook naar het land van Khama uit om het aan een groote exploitatiemaatschappij in handen te geven. Khama zag het gevaar, dat zijn volk bedreigde. Persoonlijk ging hij naar Londen (1895) om de belangen van zijn volk te verdedigen. Het gelukte hem, de drie voorwaarden gehandhaafd te houden. En zoolang hij leefde, is daaraan niets veranderd.

Khama heeft een hoogen leeftijd bereikt. Ook hem zijn op zijn ouden dag tegenspoeden niet bespaard gebleven. Maar tot het laatst heeft hij zijn volk mogen leiden in den weg, dien God hem had aangewezen.

21 Februari 1923 is hij in vrede heengegaan, omgeven door de zijnen. Hij had den loop geëindigd en het geloof behouden. In Juni 1925 heeft de Prins van Wales op zijn graf een monument onthuld, waarop behalve zijn naam slechts deze woorden staan: „Gerechtigheid verhoogt een volk.”

Khama en zijn volk zijn gekomen uit het zwartste heidendom. Het was een wonder Gods, dat een volk, dat in zulk een diepe duisternis woonde, een groot licht heeft gezien. Dat licht heeft koning Khama onder zijn volk uitgedragen.

Khama was niet in de eerste plaats Evangelieprediker maar staatsman. Als zoodanig had hij maar één doel: het heil van zijn volk. Hij heeft gestreden om zijn volk te beveiligen voor de gevaren van het telkens weer opkomende oude heidendom, maar ook voor de gevaren van de opdringende Westersche beschaving.

De grondslag van zijn werk echter was zijn eenvoudige, kinderlijk geloof. Dat geloof bracht hem er toe, ook als vorst en koning zich volkomen aan Gods wil te onderwerpen en ook zijn volk op dien weg te leiden.

HET KRUIS LANGS DEN WEG

Op gevaarlijke hellingen, bij kruispunten, kan men in Limburg, Duitschland en andere landen een kruis vinden.

Soms zijn er om piëteits-redenen kruisen langs den weg geplant.

Het goede ervan is, dat er — al wordt het niet altijd bedacht — de aandacht door gevestigd wordt op den Heiland, die aan het kruis Zichzelf overgaf voor hen, die het kruis der zonde dragen en er bij neerzijgen.

Er dreigt gevaar — zie op het kruis!

Ergens in ons land zag ik een natuurlijk kruis, gevormd door een geknotten eik. Onwillekeurig dacht ik er bij aan de vele kruisen, door menschenhanden gemaakt, die ik langs den weg had gezien.

Ik zag het staan.

Forsch, breed, zwaar. Zoo is de last der zonde. Drukkend als lood.

Maar zie eens in dat kruis: des Heilands geopende armen! Hoe fors, hoe breed, hoe machtig! Om uw last te dragen. Om uzelf te dragen. Om niet één, maar allen, die zich aan Hem toevertrouwen, te omvatten.

Die kruisen langs den weg, — zoo'n eenvoudige eikenstobbe toch! — wat kunnen ze veel te denken en te leeren geven!

H.